

LỚP TẬP HUẤN KỸ NĂNG SƠ CẤP CỨU CƠ BẢN

BÀI GIẢNG: SƠ CỨU DỊ VẬT TẮC ĐƯỜNG THỞ

HỌC SƠ CẤP CỨU VÀ THAM GIA CỨU NGƯỜI

Mục tiêu học tập

Sau khi học bài này, học viên có khả năng:

1. Nêu được dấu hiệu chính để nhận biết, nguyên nhân, nguy cơ khi bị tai nạn dị vật tắc đường thở;
2. Trình bày đủ các bước trong quy trình kỹ thuật sơ cứu dị vật, tắc đường thở.
3. Thực hành đúng các bước trong quy trình kỹ thuật sơ cứu dị vật, tắc đường thở trên mô hình hoặc trên nạn nhân giả định.
4. Thể hiện tác phong khấn trương, phù hợp, an toàn khi thực hiện kỹ thuật sơ cứu dị vật, tắc đường thở.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

NỘI DUNG

1. Dấu hiệu nhận biết:

Đánh giá tình trạng tắc nghẽn: nạn nhân có tỉnh không, hỏi xem nạn nhân có nói được không.

1. Tắc không hoàn toàn:

- Ho: nạn nhân cố ho khạc để tống dị vật ra ngoài.
- Mặt đỏ, chảy nước mắt, mũi.
- Có thể có biểu hiện khó thở hoặc thở bất thường.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Dấu hiệu nhận biết

2. Tắc hoàn toàn:

- Nạn nhân không nói được, tay ôm lấy cổ.
- Nạn nhân trong tình trạng khó thở, cổ gồng thở, mắt trợn ngược, vẻ mặt hoảng hốt.
- Mặt đỏ, các mạch máu ở cổ nổi phồng.
- Môi và lưỡi nạn nhân tím tái dần.

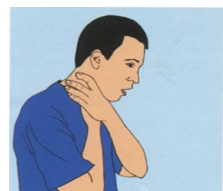

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Dấu hiệu nhận biết

Hình tắc đường thở không hoàn toàn

Hình tắc thở hoàn toàn

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Nguyên nhân

1. Đối với trẻ em:

- Do trẻ bị sặc sữa, bột, thuốc...
- Do chất nôn trào ngược vào đường thở.
- Do trẻ nhỏ thường cho tất cả các thứ vào miệng, mũi đặt biệt là các đồ vật có kích thước nhỏ, các loại hạt như hạt lạc, đậu, hạt nhãn, hạt na, ngô...

2. Đối với người lớn:

- Do ăn uống bị sặc nghẹn.
- Do chất nôn trào ngược vào đường thở.
- Do tai nạn: Máu, dịch, răng, bùn, đất, rơi vào đường thở.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Nguy cơ

Dị vật đường thở rất nguy hiểm, nếu không được cấp cứu kịp thời nạn nhân có thể bất tỉnh, ngừng thở-ngừng tim

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Xử trí:

Dị vật gây tắc đường thở không hoàn toàn

- **Nạn nhân tỉnh và ho được.**

- . Trấn an nạn nhân.
- . Động viên, khuyến khích nạn nhân ho để dị vật bật ra.
- . Nếu không hiệu quả đưa nạn nhân đến cơ sở y tế gần nhất.

Lưu ý: Không làm nghiệm pháp (hiemlich) vì có nguy cơ dẫn đến tắc đường thở hoàn toàn.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Xử trí

Dị vật gây tắc đường thở hoàn toàn.

Trẻ trên 8 tuổi và người lớn.

Nạn nhân tỉnh nhưng không thể nói và ho được.

Phương pháp vỗ lưng:

Bước 1. Nạn nhân đứng, đầu cúi thấp, miệng há ra.

Bước 2. Người SCC đứng 1 bên nạn nhân.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp vỗ lưng

Vỗ lưng

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp vỗ lưng

- **Bước 3.** Xác định điểm vỗ giữa 2 xương bả vai.
- **Bước 4.** Một tay đỡ ngực, dùng phần gốc bàn tay kia vỗ mạnh vào lưng nạn nhân, vị trí giữa 2 xương bả vai. Vỗ tối đa 5 lần.
- **Bước 5.** Đánh giá cải thiện của nạn nhân sau mỗi lần vỗ.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp ép bụng (Heimlich)

Áp dụng khi dị vật chưa ra sau 5 lần vỗ lưng:

Bước 1. Nạn nhân đứng, đầu cúi thấp, miệng há.

Bước 2. Người SCC đứng phía sau nạn nhân, luồn 1 chân vào giữa hai chân nạn nhân và vòng 2 tay ra phía trước bụng nạn nhân.

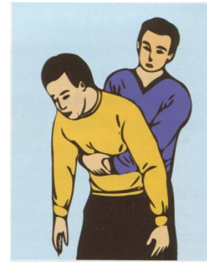
Bước 3. 1 tay nắm đặt vào vị trí giữa rốn và mũi ức, tay kia bọc ra ngoài bàn tay trước.

Bước 4. Ép vào bụng đột ngột, dứt khoát tối đa 5 lần từ trước ra sau, lên trên

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp ép bụng (Heimlich)

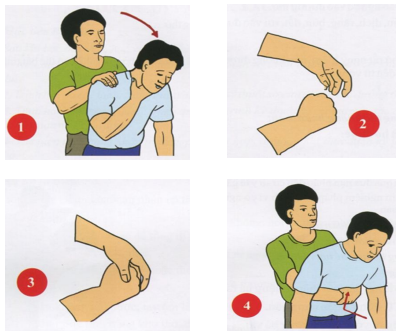

Bước 5. Đánh giá cải thiện của nạn nhân sau mỗi lần ép bụng.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp ép bụng (Heimlich)

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp ép bụng (Heimlich)

Bước 6. Xen kẽ phương pháp vỗ lưng và ép bụng: Nếu dị vật chưa ra làm xen kẽ 2 phương pháp vỗ lưng và ép bụng cho đến khi dị vật bật ra.

Nếu nạn nhân bất tỉnh:

- Gọi hỗ trợ xung quanh và gọi cấp cứu.
- Đặt nạn nhân nằm ngửa trên nền cứng/dưới đất.
- Tiến hành hồi sinh tim phổi cho nạn nhân theo chu trình, bắt đầu bằng động tác ép ngực (xem bài ngừng thở ngừng tim)

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp vỗ lưng

Trẻ từ 1 đến 8 tuổi:

*. Nếu nạn nhân tỉnh và không ho hoặc nói được

Phương pháp vỗ lưng:

- **Bước 1.** Nạn nhân đứng, đầu cúi thấp, miệng há.
- **Bước 2.** Người SCC quỳ một bên vuông góc với trẻ.
- **Bước 3.** 1 tay đỡ ngực, 1 tay vỗ mạnh vào giữa 2 xương bả vai của trẻ tối đa 5 lần.
- **Bước 4.** Đánh giá sự cải thiện tình trạng của nạn nhân sau mỗi lần vỗ.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp vỗ lưng

Bước 3

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

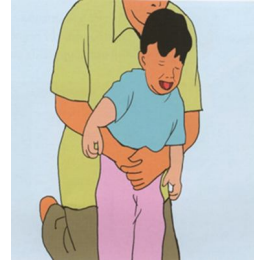
Phương pháp ép bụng (Heimlich).

- **Bước 1.** Nạn nhân đứng, đầu cúi thấp, miệng há.
- **Bước 2.** Người SCC quỳ phía sau nạn nhân và vòng 2 tay phía trước bụng nạn nhân.
- **Bước 3.** Một tay nắm đặt vào vị trí giữa rốn và mũi ức, tay kia bọc ra ngoài bàn tay trước.
- **Bước 4.** Ép vào bụng đột ngột, dứt khoát tối đa 5 lần từ trước ra sau, lên trên.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp ép bụng (Heimlich)

Bước 4

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp ép bụng (Heimlich)

Nếu dị vật chưa ra: Xen kẽ phương pháp vỗ lưng và ép bụng đến khi dị vật bật ra.

Nếu nạn nhân bất tỉnh:

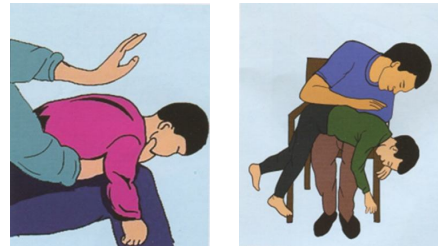
- Gọi hỗ trợ xung quanh và gọi cấp cứu
- Đặt nạn nhân nằm ngửa trên nền phẳng cứng/dưới đất.
- Tiến hành hồi sinh tim phổi cho nạn nhân theo chu trình, bắt đầu bằng động tác ép ngực (xem bài ngừng thở, ngừng tim).

Lưu ý: Đối với trẻ 2-3 tuổi: đặt trẻ nằm sấp, dọc theo đùi người SCC, hoặc vắt ngang qua đùi người SCC, đầu trẻ cúi xuống, vỗ vào giữa 2 xương bả vai nhưng vỗ nhẹ hơn so với người lớn.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp ép bụng (Heimlich).

Đối với trẻ 2-3 tuổi: đặt trẻ nằm sấp, dọc theo đùi người SCC, hoặc vắt ngang qua đùi người SCC, đầu trẻ cúi xuống, vỗ vào giữa 2 xương bả vai nhưng vỗ nhẹ hơn so với người lớn.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp vỗ lưng:

Trẻ dưới 1 tuổi:

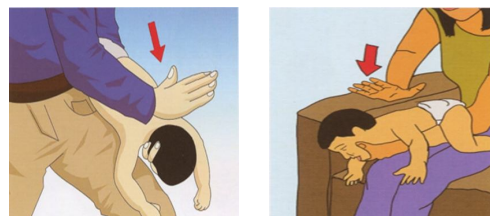
Phương pháp vỗ lưng:

- Bước 1. Người SCC ngồi trên ghế, duỗi chân ra phía trước.
- Bước 2. Đặt trẻ nằm sấp dọc theo mặt trước cẳng tay, cổ ngửa, đầu thấp.
- Bước 3. Dùng bàn tay vỗ 5 lần vừa phải vào lưng trẻ ở vị trí giữa 2 xương bả vai.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp vỗ lưng

Vỗ lưng

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp ấn ngực

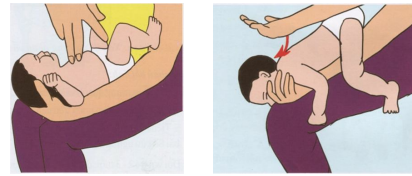
Nếu dị vật chưa ra áp dụng phương pháp ấn ngực:

- **Bước 1.** Lật trẻ nằm ngửa dọc theo cẳng tay, cổ ngửa, đầu thấp.
- **Bước 2.** Đặt 3 ngón tay từ điểm giao nhau giữa xương ức và đường ngang qua 2 núm vú.
- **Bước 3.** Rút bớt 1 ngón tay sát điểm giao nhau và ấn 5 lần vuông góc với thành ngực bằng 2 ngón tay.
- **Bước 4.** Nếu dị vật chưa ra: xen kẽ phương pháp vỗ lưng và ấn ngực.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Vỗ lưng và ấn ngực

Bước 3

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phương pháp vỗ lưng - ấn ngực

Nếu Trẻ bất tỉnh:

- Gọi hỗ trợ xung quanh và gọi cấp cứu.
- Đặt trẻ trên mặt nằm ngửa trên mặt phẳng cứng và thực hiện hồi sinh tim phổi cho trẻ theo chu trình bắt đầu bằng động tác ép ngực. (Xem bài sơ cứu ngừng thở ngừng tim)

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Phòng ngừa

- **Với trẻ lớn:** cần giáo dục trẻ không cười đùa khi đang ăn.
- **Với trẻ nhỏ:**
 - + Không để trẻ chơi và ngậm các đồ vật có kích thước nhỏ.
 - + Trẻ nhỏ rất hiếu động vì vậy luôn có người trông nom trẻ thường xuyên.
 - + Khi cho trẻ ăn, uống không quá tháo hoặc bắt ép trẻ.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

Các điểm chủ yếu cần ghi nhớ:

1. Dị vật đường thở nếu không xử trí kịp thời nạn nhân sẽ ngạt thở và có thể dẫn đến tử vong.
2. Khi vỗ lưng, ép bụng phải đảm bảo đầu nạn nhân thấp, cổ ngửa và thực hiện các thao tác của động tác ép bụng, vỗ lưng đột ngột.
3. Khi vỗ lưng cho trẻ phải vỗ vừa phải, đúng vị trí.
4. Không ép bụng đối với trẻ dưới 1 tuổi mà phải ấn ngực.
5. Không gây nôn, không dùng tay lấy dị vật nếu dị vật ở sâu trong họng.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO

**CẢM ƠN QUÝ VỊ ĐÃ CHÚ Ý LẮNG NGHE
HÃY NHỚ SỐ ĐIỆN THOẠI
KHẨN CẤP**

115

Tự lượng giá

Câu 1. Nêu dấu hiệu chính để nhận biết 1 nạn nhân bị tai nạn dị vật, tắc đường thở.

Câu 2. Nêu nguyên nhân và nguy cơ của dị vật, tắc đường thở.

Câu 3. Trình bày các bước trong quy trình kỹ thuật vỗ lưng để sơ cứu dị vật tắc đường thở.

Câu 4. Trình bày các bước trong quy trình kỹ thuật ép bụng (Heimlich) để sơ cứu dị vật tắc đường thở.

SƠ CẤP CỨU LÀ MỘT HÀNH ĐỘNG NHÂN ĐẠO